

Hva er det, hvorfor eksisterer det, hvem er det for?

Regjeringen besluttet i 2005 å opprette et ventemottak for å gi et ensartet tilbud til tidligere asylsøkere uten lovlig opphold i Norge inntil de forlater landet. Ventemottaket er plassert i den tidligere sivilforsvarsleiren i Lier kommune.

Mottaket er et åpent og frivillig botilbud til tidligere asylsøkere som har mistet tilbudet i ordinære asylmottak etter endelig avslag på søknaden om asyl. Ventemottaket skal ha en nøktern, men forsvarlig standard med enkel forpleining. Ved opprettelse av et ventemottak vil statlige myndigheter tilby et sammenhengende botilbud for alle personer, fra de søker asyl og til de etter avslag forlater landet. Mottaket vil ha plass til 100 personer.

Enslige mindreårige asylsøkere, barnefamilier, syke og personer som samarbeider med IOM eller politiet om retur, skal fortsatt kunne bo i ordinære asylmottak inntil avreise.

Spørsmål og svar

Hvem får plass i ventemottak?

Ventemottaket har plass til 100 beboere. UDI vil til enhver tid vurdere hvilke personer det er hensiktsmessig å gi et tilbud i ventemottak. Disse vurderingene vil gjøres i samarbeid med departementet, de ordinære mottakene, helsetjenesten og driftsoperatør. Dersom det skulle vise seg at 100 plasser ikke er tilstrekkelig, vil aktuelle personer kunne bo i ordinære mottak inntil det er ledig kapasitet i ventemottaket.

Hvorfor opprettes ventemottaket?

Med et ventemottak vil staten gi et ensartet tilbud til tidligere asylsøkere uten lovlig opphold i Norge inntil de forlater landet. I tillegg ser regjeringen et behov for å få en bedre oversikt over tidligere asylsøkere som oppholder seg ulovlig i landet.

Ved å opprette et ventemottak overtar staten en del av kommunenes ansvar ved å gi tilbud om kost og losji

til tidligere asylsøkere inntil de forlater Norge. Selve plikten for kommunene til å yte akutt livsnødvendig hjelp endres imidlertid ikke ved opprettelsen av et ventemottak, men det skal ikke være nødvendig for tidligere asylsøkere å oppsøke sosialkontorene for å be om hjelp.

Hvorfor har man ikke et lukket ventemottak?

Et lukket mottak vil være en fengselslignende institusjon, som krever domstolsbehandling av hver enkelt sak for å avgjøre om vilkårene for fengsling er oppfylt. For de personer hvor det er behov for pågrepelse og fengsling etter utlendingsloven, har politiet rutiner for dette.

Hvorfor er det UDI og ikke politiet som har ansvar for drift av dette mottaket?

Ventemottaket er ikke ment som et tvangstiltak, men som et frivillig botilbud til personer som ikke lenger har tilbud om plass i asylmottak. Målsettingen er at de fleste skal reise frivillig ut av landet etter endelig avslag på asylsøknaden. Hvor stor andel som vil bli uttransportert av politiet vet vi ikke før vi får erfaring. UDI skal samarbeide tett med politi, kommunale myndigheter, lokalmiljø og driftsoperatør.

Vil ikke ventemottaket motivere personer som oppholder seg ulovlig til å bli i landet?

Personer som oppholder seg på ventemottaket skal motiveres til å returnere til sitt hjemland. De skal få informasjon om returordninger og fokus skal være rettet mot hjemreise.

Hvordan vil man ha kontroll med de som bor på mottaket?

De som bor på mottaket vil ha et endelig avslag på søknad om asyl. De oppholder seg dermed ulovlig i Norge. Det vil være politiet ved Politiets Utlendingsenhet som er ansvarlige for å fastsette identitet, skaffe reisedokument og uttransportere denne gruppen.

Bemanningen i mottaket skal være høyere enn i ordinære mottak. Det er døgntkontinuerlig bemanning. Det er i tillegg innført adgangskontroll.

Adgangskontroll skal hindre uvedkommende adgang, samtidig som dette skal gi en oversikt over hvem som til enhver tid oppholder seg der. Utover adgangskontroll anses det i første omgang ikke nødvendig med ytterligere sikring, som for eksempel meldeplikt. Når mottaket har vært i drift i en periode, vil erfaringene bli evaluert.

Vil de som bor på mottaket ha rett på helsetjenester?

Lov om helsetjenester i kommunen og Spesialisthelsetjenesteloven regulerer volum og omfang av det helsetilbud en person som befinner seg ulovlig i Norge har rettskrav på. Loven oppstiller vilkår om at "alle personer må sikres tilgang til øyeblikkelig hjelp og annen helt nødvendig helsehjelp som ikke kan utsettes." Det vil være en egen helsetjeneste på ventemottaket.

Hvor lenge kan personer bo på ventemottaket?

Personer med endelig avslag kan bo i mottaket inntil de enten velger å returnere frivillig, til politiet uttransporterer dem, eller de forlater mottaket av andre grunner.

Hvor mye vil det koste staten å drive mottaket?

Det er satt av 16 millioner til etablering og 15 millioner til drift av mottaket i UDIs budsjett for 2006. Utgiftene vil knytte seg til leie av bygningsmasse, kontrakt med driftsoperatør som vil drive mottaket og andre utgifter til for eksempel helsetjeneste. Antall personer som bor på mottaket og utgifter til bygningsmassen vil være bestemmende faktorer for utgiftene.

Får de som bor der dagpenger?

Nei. De som bor på ventemottaket får enkel innkvartering, mat og nødvendighetsartikler (såpe, klær etc).

Uten noen form for sysselsetting, er det ikke fare for at de som bor der kommer til å jobbe svart?

Det vil alltid være en risiko for at personer med ulovlig opphold i landet, og som er helt uten midler,

vil komme til å jobbe svart. Vi legger til grunn at det er ulovlig for arbeidsgivere å ansette personer uten lovlig opphold.

Er dette syke mennesker?

Personer med endelig avslag på asylsøknaden uten vilje til å dra hjem er utvilsomt i en vanskelig livssituasjon. Dette betyr imidlertid ikke at de er syke. Syke personer vil for det første ikke miste botilbudet i ordinære asylmottak. Personer med særskilte behov, deriblant personer med psykiske vansker, vil videre kunne få tilbud om å bo på forsterkede avdelinger i mottak. Les mer om [forsterkede avdelinger](#).